

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců JUDr. Jarmily Ďáskové a Mgr. Petra Sedláka v právní věci žalobce **A. M.**, právně zastoupen JUDr. Jiřím Gottweisem, advokátem AK GOTTWEIS & PARTNER 602 00 Brno, Kapucínské nám. 5, proti žalovanému **Státnímu úřadu inspekce práce**, se sídlem 746 01 Opava, Horní náměstí 103/2, o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 25.3.2013, č.j. 688/1.30/13/14.3,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ve výroku rozsudku uvedeného bylo zamítnuto odvolání žalobce, podané proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně – Oblastního inspektorátu práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj se sídlem v Brně ze dne 19.12.2012, č.j. 11831/9.30/12/14.3-RZ, kterým byla žalobci uložena pokuta ve výši 250.000,-Kč a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000,-Kč.

Rozhodnutí bylo vydáno na základě provedené kontroly dne 5.6.2012 u žalobce v prodejním stánku s ovocem a zeleninou č. 40 a č. 3 na adrese Zelný trh Brno (dále jen

pracoviště) kontrolu, která byla zaměřena na dodržování pracovně právních předpisů podle ust. § 3 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zejména na dodržování povinností vykonávat závislou práci v pracovně právním vztahu, kontrolu dodržování pracovně právních předpisů dle ust. § 126 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti v platném znění se zaměřením na kontrolu, zda kontrolovaná osoba neumožňuje výkon nelegální práce a kontrolu, zda fyzická osoba nevykonává nelegální práci.

O zahájení kontroly byl s kontrolovanou osobou sepsán „Záznam o zahájení kontroly“ a na pracovišti byla při kontrole zjištěna fyzická osoba – pan P. S., nar. X, který do „Záznamu“ o skutečnostech zjištěných při kontrole totožnosti fyzických osob podle ust. § 132 odst. 1, 2 zákona o zaměstnanosti uvedl, že vypomáhá s prodejem ovoce, zeleniny, pracuje na zkoušku, pracovně právní vztah uzavřen nemá, je podřízen panu M. a pracovní dobu má od 7 hod do 17 hod. Pracuje teprve druhý den a peníze dosud nedostal a zkoušku bude mít zaplacenou v hotovosti. Je v evidenci úřadu práce. Toto své vyjádření pan S. podepsal.

Žalobce jako kontrolovaná osoba poskytl kontrolnímu orgánu informaci, že nemá zaměstnance v pracovním poměru, jednoho zaměstnance má na zkoušku, žádnou pracovní smlouvu, dohodu o pracovní činnosti nebo dohodu o provedení práce s žádnou fyzickou osobou uzavřenou nemá. Žalobce se druhý den dostavil na oblastní inspektorát práce a sdělil, že neporozuměl otázkám a předložil 6.6.2012 „Dohodu o provedení práce“, kterou uzavřel 4.6.2012 s panem S. V době kontrolního šetření ji ani on, ani pan Skoták u sebe neměli. Tyto informace stvrdil svým podpisem. Na základě výše zjištěného bylo oznámeno žalobci zahájení správního řízení dne 9.7.2012 s uvedením důvodů – podezření ze spáchání správního deliktu dle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, dále bylo nařízeno ve věci ústní jednání na den 31.7.2012. K ústnímu jednání se žalobce nedostavil, ač mu bylo řádně doručeno.

Žalobci bylo dopisem ze dne 31.8.2012 oznámeno, že bylo ukončeno dokazování a byla žalobci dána možnost ve lhůtě 5-ti pracovních dnů vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí, a to v souladu s ust. § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Žalobce do spisu nahlédl 23.8.2012, k předmětu správního řízení nic nedoložil ani neuvedl, proto následně bylo vydáno rozhodnutí ze dne 19.12.2012, č.j. 11831/9.30/12/14.3-RZ, kterým byl žalobci uložena pokuta ve výši 250.000,-Kč v souladu s ust. § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti a zároveň uložena povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 1.000,-Kč. Tímto rozhodnutím shledal správní orgán I. stupně žalobce vinným ze spáchání správního deliktu podle § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti v platném znění, neboť správní delikt spáchal žalobce tím, že umožnil výkon nelegální práce, jaký definuje ust. § 5 písm. e) bod 1 zákona o zaměstnanosti, když dne 5.6.2012 ve stánku s ovocem a zeleninou č. 3 na Zelném trhu v Brně umožnil fyzické osobě panu P. S., nar. X výkon závislé práce spočívající ve výpomoci s prodejem ovoce a zeleniny mimo pracovně právní vztah, čímž porušil ust. § 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce v platném znění.

Proti výše uvedenému rozhodnutí podal žalobce odvolání, kde namítal, že napadené rozhodnutí je nezákonné, protože bylo vydáno na základě postupu a řízení vedeného v rozporu s ust. § 2 odst. 1 a odst. 4 správního řádu a rovněž bylo porušeno ust. § 3 správního řádu. Dále byl žalobce toho názoru, že bylo i porušeno ust. § 12 odst. 2 písm. e) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole v platném znění, neboť nebyla dodržena povinnost oznámit kontrolované osobě zahájení kontroly. Také žalobci nebylo zřejmé, který kontrolní orgán a na základě jakého zákonného zmocnění u něho kontrolu vydal. Dále namítal zneužití správního uvážení inspektorátem a při hodnocení skutkového stavu bylo tendenčně a účelově přistoupeno k posouzení stavu věci a nebyly brány vůbec v úvahu zřejmé skutečnosti, že celý časový rámec deliktní situace probíhal pouze během několika hodin a během jednoho dne. Tudíž nedošlo k naplnění skutkové podstaty úmyslného umožnění výkonu nelegální práce jako faktoru s vysokou společenskou nebezpečností.

Dále žalobce v odvolání namítal, že se mu při výkonu kontrolní činnosti nedostává rovného zacházení, neboť skutečnost, že v současné době dochází během sezónních nárůstů obchodních aktivit k nelegálnímu zaměstnávání a účastníku řízení není známo, že by se takové situace sledovaly, natož aby byly řešeny tak principiálně jako jeho případ. Navrhl proto zrušení napadeného rozhodnutí.

Žalovaný správní orgán posoudil námitky žalobce, vyhodnotil je jako nedůvodné, svoji úvahu odůvodnil v písemném vyhotovení napadeného rozhodnutí a žalobu zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.

Ve včas podané žalobě ze dne 20.5.2013 žalobce namítal, že napadené rozhodnutí považuje za nezákonné, neboť bylo vydáno v rozporu se zásadou vyjádřenou v ust. § 2 odst. 1 správního řádu ve spojení s ust. § 2 odst. 2 a odst. 4 správního řádu. Žalovaný porušil ust. § 12 odst. 2 písm. a) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole ve znění pozdějších předpisů a protože kontrola nebyla provedena zákonným způsobem je také nezákonné rozhodnutí. Jediným určujícím důkazním prostředkem je protokol o provedené kontrole, jiné dokazování nebylo prováděno, dále žalovaný zneužil správního uvážení a zásady uplatňování pravomoci v souladu s účelem, k němuž byla správnímu orgánu zákonem nebo na základě zákona svěřena. K hodnocení věci bylo přistoupeno tendenčně a nebyly vzaty v úvahu zřejmé skutečnosti, že celý časový rámec domnělé deliktní situace probíhal pouze v několika hodinách během jednoho dne, že pracovištěm je stánek na otevřeném prostranství, bez jakéhokoliv zázemí pro okamžité vedení a zpracovávání písemností a že mimo to v předmětný den přšelo a nebyly podmínky pro papírovou agendu pod širým nebem.

Žalobce ani jeho pracovník pan S. si nebyli vědomi žádného problému a ani kolize se správním řádem a ke spáchání žádného deliktu se ani nechystali. Prvoinstanční správní orgán i žalovaný nepřijaly žádný možný výklad stavu ve prospěch žalobce, ale vzaly jako nepochybně prokázané, že došlo k naplnění skutkové podstaty správního deliktu umožněním

výkonu nelegální práce. Nedošlo k naplnění skutkové podstaty úmyslného umožnění výkonu nelegální práce jako faktoru s vysokou společenskou nebezpečností. Žalobce dále poukázal na náleze Ústavního soudu ÚS IV. ÚS 150/2001, resp. jeho právní větu, neboť v souladu s tímto náleze v tomto případě zde není uplatněn princip dobré víry v akty správnosti veřejné moci, neboť je zde uplatněn represivní prvek. Základní úlohou orgánu veřejné moci je výkon ochrany práv a veřejných zájmů a v projednávaném případě je zde vůči žalobci uplatněna represe z jakéhokoli důvodu. Žalobce do doby kontroly jako zaměstnavatel nikdy nepůsobil. S problematikou předpisů upravujících pracovně právní vztahy a zaměstnanost se nesetkal, protože je v souvislosti se svým podnikáním nikdy nepotřeboval. Nikdy nikoho nezaměstnával (jen asi před 15-ti lety měl na 2 nebo na 3 měsíce na výpomoc mladou ženu). Jinak při výkonu jeho živnosti stánkovým prodejem zeleniny mu po celou dobu pomáhala manželka, která v této době je na rodičovské dovolené. Zdůraznil, že novela zákona o zaměstnanosti je určena od 1.1.2012 a z hlediska této sporné věci přinesla podstatné změny k tíži zaměstnavatelů. Účinkem této změny je, že žádný podnikatel, tedy ani drobný podnikatel si již nemůže sjednat žádnou výpomoc jinak než v režimu pracovně právního vztahu. Nelze tedy použít dříve běžné výpomoci na bázi smluv a dohod podle občanského zákoníku. Další změna spočívá v povinnosti, aby právnická nebo fyzická osoba byla povinna mít v místě pracoviště kopie dokladu prokazujících existenci pracovně právního vztahu a dokladu, které je povinna uchovávat podle § 102 odst. 3. Zákona o zaměstnanosti. Další změna spočívala v možnosti uložit za správní delikt k výkonu nelegální práce pokutu až do výše 10.000 000,-Kč nejméně však 250.000,-Kč. Účinky těchto změn nastaly v relativně krátké době před provedením kontroly u žalobce a tato speciální ustanovení žalobce neznal a ani ve všech souvislostech objektivně znát nemohl. Žalobce tento postup posuzuje jako formální a formalistický a nelze ho považovat za legitimní výkon kontrolní činnosti. Měly být taky posouzeny skutečnosti svědčící ve prospěch žalobce, jako jsou např. majetkové poměry apod. Závěrem navrhl, aby napadené rozhodnutí ze dne 25.3.2013, č.j. 688/1.30/13/14.3 bylo zrušeno a žalovanému uložena povinnost uhradit náklady řízení žalobci.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 17.6.2013 k podané žalobě uvedl, že žalovaný se neztotožňuje s námitkami uvedenými v žalobě. Ke spáchání deliktu jednoznačně došlo a poukázal na odůvodnění obou rozhodnutí. Výkon nelegální práce je natolik významným a nedovoleným zásahem nejen do veřejného zájmu, ale rovněž do práv a povinností účastníků takového jednání. Umožnění výkonu nelegální práce narušuje stabilitu pracovního trhu, veřejné finance i ostatní podnikatele, kteří se při zaměstnávání drží zákonných mantinelů. V daném případě pracovník žalobce – pan S., byl v evidenci úřadu práce, tudíž mu minimálně bylo hrazeno zdravotní pojištění státem. Žalobce následně doložil dohodu o provedení práce ze dne 5.6.2012, z níž vyplynulo, že panu S. byla poskytnuta odměna ve výši 6.000,-Kč, což je podle ust. § 25 odst. 3 písm. b) zákona o zaměstnanosti překážkou ve vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání. Toto je další významnou skutečností, která znásobuje společenskou škodlivost jednání žalobce, tedy jeho umožnění výkonu závislé práce panu S. mimo pracovně právní vztah. Žalovaný je toho názoru, že přesně v tomto smyslu daná kontrola a následné správní řízení naplňuje smysl ochrany veřejného zájmu. Kontrola proběhla v souladu se zákonem o zaměstnanosti, zákonem o inspekci práce i zákonem o státní kontrole, řízení se řídilo správním řádem. Tvzení, že u žalobce by bylo možno předpokládat nedostatky ve znalostech stále se měnících právních norem a nižší úrovně právního povědomí, je zcela

irelevantní a nedůvodné. V průběhu kontroly byl zjišťován skutkový stav, který nepředpokládá složité vyjadřování či právní povědomí, byly pokládány jednoduché, srozumitelné dotazy, na které bylo jednoduchým způsobem odpovězeno. V těchto zjištěných skutečnostech pak bylo řádně v protokolu o výsledku kontroly konstatováno porušení a v následném správním řízení na základě dalších důkazů konstatování naplnění znaků správního deliktu. V souladu s ust. § 3 správního řádu byl prokázán skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, že správní delikt byl spáchán. Bylo řádně prokázáno spáchání správního deliktu podle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti, neboť žalobce umožnil panu Skotákovi výkon závislé práce mimo pracovně právní vztah. U spáchání správního deliktu není rozlišováno, zda byl správní delikt spáchán ve stádiu pokusu, či přípravy. Správní řízení je tedy následkem již dokonaného protiprávního jednání.

K námitce žalobce, že nebylo včas oznámeno zahájení kontroly žalovaný konstatuje, že inspektoři zahájili kontrolu v souladu se zákonem. Zákon o inspekci práce je totiž speciálním zákonem (lex specialist) vůči zákonu o státní kontrole. Zahájení kontroly dle zákona o inspekci práce – konkrétně dle ust. § 7 odst. 1 písm. a) – je upraveno odlišně od zákona o státní kontrole, a to předložením průkazu inspektora, aniž by předem muselo být kontrolované osobě zasláno oznámení o provedení kontroly. V protokolu o výsledku kontroly je popsáno jak zahájení kontroly, tak její průběh.

Žalovaný se neztotožňuje s tvrzením, že protokol byl jediným důkazem ve správním řízení. V rámci správního řízení proběhlo řádné dokazování, jehož důkazem je minimálně protokol o ústním jednání, v jehož rámci jsou popsány důkazy, které byly v souladu s ust. § 53 odst. 6 správního řádu provedeny. Své správní uvážení správní orgány řádně odůvodnily. V dané věci nebylo postupováno účelově a tendenčně jak je vytýkáno v žalobě. K časovému rámci žalovaný dodává, že není rozhodující, jak dlouho byl výkon nelegální práce panu S. umožněn, ale fakt, že vůbec umožněn byl. Skutečnost, že je stánek na otevřeném prostranství, neopravňuje účastníka řízení k tomu, aby nesjednal s panem S. pro výkon závislé práce pracovně právní vztah a nelze se ani obhajovat tím, že v daný den přišlo a nebyla možnost pro papírovou agendu. To, že přišl, nezhojuje porušení zákonné povinnosti. Bylo jednoznačně zjištěno, že žalobce umožnil panu S. výkon závislé práce, jak jej definuje ust. § 2 odst. 1 zákoníku práce. Tato skutečnost vyplývá ze všech podkladů pro rozhodnutí a nebyla účastníkem řízení ani panem S. nijak zpochybňována. Žalobce umožnil panu S. osobní výkon práce ve stánku, spočívající ve výpomoci s prodejem ovoce a zeleniny na základě jeho pokynů, jeho jménem a pan S. mu byl podřízen. Vykonával tak závislou práci ve stánku za dozoru účastníka řízení nebo jeho manželky, dokonce pan S. uvedl, že práci na stánku vykonával i sám. O pracovní poměr v daném případě se nejednalo, neboť žalobce a pan S. následně uzavřeli dohodu o provedení práce, kdežto pracovní poměr je zakládán pouze pracovní smlouvou. Postup před přijetím do pracovního poměru upravuje ust. § 30 až § 32 zákoníku práce, dle kterých je zcela na zaměstnavateli výběr fyzických osob z hlediska kvalifikace, nezbytných požadavků nebo zvláštních schopností. Termín „práci na zkoušku“, či „vyzkoušení si“, jak je namítáno v žalobě, tento pojem český právní řád neupravuje. K tomuto účelu, tedy k tomu, zda práce fyzické osobě vyhovuje, nebo jí bude zvládat, popřípadě zda zaměstnavateli vyhovuje výkon práce fyzické osoby, slouží zkušební doba v rámci

pracovního poměru na základě pracovní smlouvy nebo dohody konané mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce či dohoda o pracovní činnosti), kde jejich ukončení není vázáno tolika zákonnými podmínkami jako v případě pracovního poměru. I takové „vyzkoušení si práce“ naplňuje beze sporu kumulativně všechny znaky závislé práce.

Žalovaný je přesvědčen, že jak formální stránka tak materiální stránka správního deliktu, tedy společenská škodlivost byla naplněna. Není správné tvrzení žalobce, že v napadených rozhodnutích je tvrzeno úmyslné umožnění výkonu nelegální práce. Toto zcela popírá odůvodnění napadených rozhodnutí, kde je konstatováno, že žalobce dostatečně nedbal na své zákonné povinnosti.

Žalovaný nesouhlasí s tvrzením žalobce, že v době kontroly se jednalo o zcela novou právní úpravu. Povinnost, která byla porušena účastníkem řízení a která měla za následek naplnění skutkové podstaty správního deliktu, platí minimálně od nabytí účinnosti zákoníku práce, tj. od 1.1.2007. Jedná se o ust. § 3 zákoníku práce, které jasně vymezuje i vymezovalo, že závislá práce může být vykonávána výlučně v základním pracovně právním vztahu, není-li upravena zvláštními právními předpisy. Základními pracovně právními vztahy podle tohoto zákona jsou pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr. V době provedení kontroly platila již nová (5 měsíců) úprava zákona o zaměstnanosti, nicméně žalobcem citované změny se týkaly skutkové podstaty správního deliktu a sankce, nikoli povinnosti, kterou je ze zákona každý povinen dodržovat. Není pravda, že novelizace definice nelegální práce dle ust. § 5 písm. e) bod 1 zákona o zaměstnanosti nově znemožnila sjednat výpomoc jinak než v režimu pracovně právního vztahu. Výpomoc, která naplňovala znaky závislé práce a souvisela s podnikáním podnikatele, vždy podléhala úpravě zákoníku práce. Pokud měl žalobce na mysli tzv. občanskou výpomoc, tak tato není závislou prací ve smyslu ust. § 2 odst. 1 zákoníku práce. V daném případě však byly bez pochyby kumulativně naplněny všechny znaky závislé práce.

Zásada „neznalost zákona neomlouvá“ na daný případ žalobce přímo dopadá. Nedbalost žalobce v tom, že nedbal na zákonné povinnosti, lze zohledňovat pouze při stanovení výše sankce. Žalovanému není jasné, v čem je spatřován postup inspektorátu a žalovaného za zjevně formální a formalistický, neboť toto není blíže specifikováno, je však přesvědčen, že inspektorát i žalovaný postupovali konformně s právním řádem ČR a nepřekročili meze svých pravomocí, a to ani v rámci diskreční pravomoci.

Co se týče výše sankce a majetkových poměrů žalobce, žalovaný postupoval v souladu s ust. § 141 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, principy správního trestání i zásadami správního řízení. Majetkové poměry žalobce byly uspokojivě zjištěny. V daném případě byla naplněna formální stránka správního deliktu i jeho materiální stránka, inspektorátu a žalovanému nezbylo, než přistoupit ke stanovení sankce. V takovém případě zákon o zaměstnanosti nezná institut upuštění od potrestání, navíc by takový postup byl zcela v rozporu se smyslem úpravy.

Při jeho hodnocení se žalovaný zabýval všemi relevantními skutečnostmi, polehčujícími i přitěžujícími okolnostmi a dospěl k závěru, že sankci uložil v nejnížší možné míře.

Závěrem dodává, že žaloba je nedůvodná a navrhuje, aby ji soud zamítl.

Žalobce ve svém replice k vyjádření žalovaného ze dne 10.7.2013 poukázal k tomu, že v jeho případě bylo postupováno důsledně a nekompromisně ze strany orgánu státní inspekce práce, když se jedná o takový banální případ a skutkové okolnosti byly interpretovány jen k jeho tíži. Žalobce setrval na svém tvrzení, že nesledoval v inkriminované věci úmysl dopustit se umožnění výkonu nelegální práce a nesledoval žádný věcný úmysl získat jakoukoliv výhodu či prospěch na úkor třetí osoby či státu z cizí nelegální práce. Je přesvědčen, že se deliktu jemu připisovanému nedopustil. Je přesvědčen, že kontrolní orgán překročil dovolené mezi správního uvážení, neboť podle názoru žalobce kontrolní orgán postupoval v předmětné věci záměrně tvrdě a za stavu sporné závažnosti a společenské nebezpečnosti interpretoval všechny poznatky jen k tíži žalobce. Je přesvědčen, že byla porušena zásada rovnosti, protože podle jeho názoru a informací minimálně v jednom obdobném případě ze stejné doby zcela srovnatelném postupoval odlišně a od uložení pokuty ve stejné minimální výši upustil. Navrhuje soudu, aby uložil žalovanému povinnost zpracovat a soudu předložit úplný seznam všech kontrol provedených žalovaným prostřednictvím jeho územní složky pro Jihomoravský kraj se sídlem v Brně po novele zákona o zaměstnanosti během roku 2012, a to pouze na území Statutárního města Brna a u kontrolovaných, pouze těch, kteří působí v relevantním segmentu trhu, tedy u zaměstnavatelů působících v obchodu a službách.

Krajský soud v Brně přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí z hlediska námitek v žalobě uvedených, neboť jejich rozsahem je soud vázán, po posouzení věci dospěl k závěru, že žaloba důvodná není. Podle § 51 odst. 1 s.ř.s. rozhodl soud bez nařízení jednání, když účastníci řízení k výzvě soudu vyjádřili s takovýmto postupem výslovný souhlas.

Při přezkoumání rozhodnutí žalovaného vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).

Ze správního spisu bylo zjištěno, že správní orgán I. stupně provedl dne 5.6.2012 u žalobce v prodejním stánku s ovocem a zeleninou č. 40 a č. 3 na adrese Zelný trh Brno (dále jen pracoviště) kontrolu, která byla zaměřena na kontrolu dodržování pracovně právních předpisů dle ust. § 3 zák.č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zejména na dodržování povinností vykonávat závislou práci v pracovně právním vztahu, kontrolu dodržování pracovně právních předpisů dle ust. § 126 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, se zaměřením na kontrolu, zda kontrolovaná osoba neumožňuje výkon nelegální práce a kontrolu, zda fyzická osoba nevykonává nelegální práci. Výsledky kontroly byly shrnuty v protokolu o výsledku kontroly, ze dne 6.6.2012, č.j. 9862/9.71/12/15.2. S protokolem byl žalobce téhož dne seznámen a byl

řádně poučen o možnosti podat proti protokolu písemné námitky. Námitky podány nebyly. Po oznámení o zahájení správního řízení ze dne 9.7.2012 bylo žalobci oznámeno, že je zahajováno správní řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu dle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, jehož se měl žalobce dopustit tím, že měl dne 5.6.2012 na pracovišti ve stánku s ovocem a zeleninou č. 3 na Zelném trhu v Brně umožnit fyzické osobě panu P. S., nar. X výkon závislé práce, spočívající ve výpomoci s prodejem ovoce a zeleniny, bez řádně uzavřeného základního pracovně právního vztahu, čímž mohlo být porušeno ust. § 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů. O svých právech byl žalobce poučen.

Dne 19.12.2012 č.j. 11831/9.30/12/14.3-RZ bylo vydáno rozhodnutí, kterým žalobce byl shledán vinným spácháním správního deliktu podle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti tím, že umožnil výkon nelegální práce, jaký definuje ust. § 5 písm. e) bod 1 zákona o zaměstnanosti, když dne 5.6.2012 na pracovišti ve stánku s ovocem a zeleninou č. 3 na Zelném trhu v Brně umožnil fyzické osobě panu P. S. výkon závislé práce spočívající ve výpomoci s prodejem ovoce a zeleniny mimo pracovně právní vztah, čímž porušil ust. § 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů. Za uvedený správní delikt byla žalobci uložena pokuta podle ust. § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti ve výši 250.000,-Kč a povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 1.000,-Kč.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, odvolací důvody byly obdobné jako žalobní námitky. Žalovaný správní orgán však po posouzení ve věci odvolací námitky žalobce neshledal důvodnými a napadené rozhodnutí potvrdil a odvolání zamítl.

Podle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba se správního deliktu dopustí tím, že umožní výkon nelegální práce podle § 5 písm. e) bodu 1 nebo 2 a podle odst. 4 písm. f) výše uvedeného ustanovení se za správní delikt uloží pokuta do 10.000 000,-Kč, nejméně však ve výši 250.000,-Kč.

V souladu s ust. § 5 písm. e) bod 1 zákona o zaměstnanosti se nelegální prací rozumí výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovně právní vztah.

Podle § 136 zákona o zaměstnanosti právnická nebo fyzická osoba je povinna mít v místě pracoviště kopie dokladu potvrzujících existenci pracovně právního vztahu a dokladu, které je povinen uschovávat podle § 102 odst. 3 tohoto zákona.

Soud po posouzení obsahu správního spisu dospěl k závěru, že žalovaný i správní orgán I. stupně postupovaly v souladu s výše uvedenými zákonnými ustanoveními. Nelegální práce byla provedenou kontrolou prokázána a jak vyplynulo ze správního spisu. Jak žalobce, tak i kontrolovaná osoba potvrdily, že žádnou pracovně právní smlouvu nebo dohodu uzavřenou nemají a že tam pan S. pracuje tzv. na zkoušku. Neobstojí námitky žalobce, že nebyl seznámen s novou úpravou zákoníku práce, neboť bez ohledu na jeho námitku, že nelze

určit u pana S. pro jeho krátké působení, zda se již jednalo o výkon práce v režimu závislé činnosti nebo jen o přípravné úkony v mezích jednání podle ust. § 31 zákoníku práce před uzavřením pracovně právního vztahu. Neobstojí námitka žalobce, že žalobce do doby kontroly jako zaměstnavatel nikdy nepůsobil a že se s problematikou předpisů upravujících pracovně právní vztahy a zaměstnanost nesetkal, protože je v souvislosti se svým podnikáním nikdy nepotřeboval. Právě proto, že pojal úmysl zaměstnávat u svého stánku pana Skotáka, měl především prvně se seznámit s platnou právní úpravou vztahující se k této práci.

Jak vyplývá i z repliky žalobce byla mu podstata úpravy zakotvené v zákoně o zaměstnanosti v § 5 písm. e), tj. že má cíl přispět k odhalování tohoto negativního jevu, který má významné dopady do pracovně právních vztahů a do sociální oblasti známa, o tom je s žalovaným ve shodě. Především se jedná o vztahy upravené v zákoníku práce (§ 2 a 3) tj. vztahy zvané „závislá práce“ mezi zaměstnanci a zaměstnavateli. Tato závislá práce se děje na základě uzavřených pracovněprávních smluv za podmínek tam uvedených v souladu se zákoníkem práce.

Za nelegální práci je považován výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah. Jsou zde narušeny vztahy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, neboť zaměstnavatel za vykonanou práci je povinen hradit stanovenou mzdu, chránit zdraví zaměstnance a jeho bezpečnost při práci. S tím souvisí pro obě strany i plnění podmínek ze mzdových, daňových a dalších předpisů. Při nelegální práci práva a povinnosti obou stran nejsou dodržovány. Proto je umožnění výkonu nelegální práce považováno za nejzávažnější správní delikt, který umožňuje uložit nejvyšší pokutu za porušení zákona o zaměstnanosti, a to pokutu až do výše 10.000 000,-Kč při současném zakotvení minimální možné výše pokuty na 250.000,-Kč.

K podpoře výše uvedeného také nová právní úprava ukládá povinnost právnické nebo fyzické osobě, mít v místě pracoviště kopii dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu a dokladu, které je povinna uchovávat podle § 102 odst. 3 zákona o zaměstnanosti. To vše bylo povinností žalobce, při úmyslu zaměstnat pracovníka, ošetřit i ze strany především platné právní úpravy. Žádný právní předpis neuvádí, že by měly mít k tomu jiný přístup. To velmi podrobně a důkladně odůvodnil žalovaný v napadeném rozhodnutí ale i ve vyjádření k žalobě a pro obsáhlost případných důvodů žalovaným zde uvedených, s kterými soud souhlasí a také na ně odkazuje.

Na základě výše uvedeného soud konstatoval, že kontrola byla provedená v souladu se zákonem, výsledky kontroly jsou zákonné a tudíž i napadená rozhodnutí jsou zákonná, protože se opírala o platnou právní úpravu nad kterou odkázala a patřičným způsobem odůvodnila zjištěné skutečnosti v souladu se správním řádem. Soud v průběhu přezkumného řízení porušení ze strany správních orgánů tak jak bylo namítáno v žalobě neshledal. Soud také neshledal případný odkaz na nález Ústavního soudu ÚS IV. ÚS150/2001, neboť v tomto případě správní orgány plní svoji základní úlohu tj. ochrana práv a veřejných zájmů. Z právní úpravy nevyplývá, proč byl právě v případě pana žalobce mělo být jednáno mírněji než

v jiných případech. Touto právní úpravou byla dána závažnost spáchaných deliktů podle zákona o umožnění výkonu nelegální práce také výši sankce, kdy nejnižší částka pro uložení sankce za spáchání tohoto deliktu je 250.000,-Kč a nejvyšší 10.000 000,-Kč. Výše sankce byla uložena také s přihlédnutím na všechny polehčující i přitěžující okolnosti v této věci. Důraz na tuto skutečnost dává i NSS ve svém rozsudku ze dne 24.5.2006, č.j. 1Afs 50/2005 – 97, na něž se i žalobce odvolává. Není možné požadovat, aby správní orgány pouze uplatňovaly svoji ochrannou úlohu, ale je důležité, aby také použily svoji represivní složku, tj. aby postihovaly porušení právních předpisů tak, jak se stalo v tomto konkrétním případě.

Závěrem soud konstatuje, že neshledal pochybení ze strany správních orgánů, proto ve smyslu ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. žalobu zamítl.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s.ř.s., neboť žalobce úspěšný nebyl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, rozhodl soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 9. října 2013

JUDr. Jaroslava Skoumalová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Marie Šeregelyová